



Møteprotokoll

Mellomkirkelig råd 11.9.25

Møtedato: 11.09.2025 kl. 00:00
Møtested: Digitalt
Arkivsak: 24/00991

Til stede: Kjetil Fretheim
Kari Mangrud Alvsvåg
Jeffrey Huseby
Helge S. Gaard
Pål Kristian Balstad
Olav Fykse Tveit
Petter Wille
Anne-Cecilie Kaltenborn
Ingeborg Midttømme

Møtende
varamedlemmer: Bernt Greger Olsen
Magne Hersvik
Gaute Norbye

Forfall: Oddny Irene Miljeteig
Kristine Sandmæl
Inga Stoveland Dekko
Øyvind Haraldseid
Anna Riksaasen

Andre: Einar Tjelle, generalsekretær Mellomkirkelig råd
Wenche Fladen Nervold, sekretariat
Helge Kollerøs Nylenna, sekretariat
Beate Fagerli, sekretariat

Protokollfører: Einar Tjelle

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
<u>15/25</u> Innkalling og saksliste	3
Protokoller	
<u>16/25</u> Godkjenning av protokoller fra møte i Mellomkirkelig råd februar 2025 og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg august 2025	3
Orienteringssaker	
<u>17/25</u> Referatsaker 11.9.25	3
<u>18/25</u> Orienteringssaker 11.9.25	4
Nytt fra den verdensvide kirke	
<u>19/25</u> Orientering fra Det lutherske verdensforbund LVF	5
<u>20/25</u> Orientering fra europeiske organisasjoner CPCE og KEK	5
<u>21/25</u> Orientering fra Norges Kristne Råd (NKR)	5
Saker til behandling	
<u>22/25</u> Oppfølging av Kirkenes verdensråds sentralkomitémøte 2025	6
<u>23/25</u> Nytt fra dialog- og livssyns-dialoger	7
<u>24/25</u> Oppfølging av utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder	8
<u>25/25</u> Krigen, dilemmaene og kirkelig fredsarbeid	9
<u>26/25</u> Klima og natur - hva nå?	10
<u>27/25</u> Møtedatoer MKR 2026	11
<u>28/25</u> Samarbeidsavtale med NMS	12
Eventuelt	

Godkjenning av innkalling og saksliste

15/25 Innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	15/25

Mellomkirkelig råds vedtak

Innkalling og saksliste til møte i Mellomkirkelig råd ble godkjent.

Protokoller

16/25 Godkjenning av protokoller fra møte i Mellomkirkelig råd februar 2025 og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg august 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	16/25

Mellomkirkelig råds vedtak

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd februar 2025 ble godkjent.
2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg august 2025 ble tatt til orientering.

Orienteringssaker

17/25 Referatsaker 11.9.25

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	17/25

Saksdokumenter:

- [Referatsaker 11.9.25](#)
- [Referat fra Komiteen for internasjonale spørsmål \(KISP\) 06.06.25](#)

- [Referat fra Komiteen for internasjonale spørsmål \(KISP\) 25.08.25](#)
- [Møteprotokoll Kirkerådet 22.05.24](#)

Mellomkirkelig råds vedtak

De fremlagte saker ble tatt til orientering.

18/25 Orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	18/25

Saksdokumenter:

- [Orienteringssaker 11.09.25](#)

1. Paveskifte (og biskopskifte i Oslo) i Den romersk-katolske kirken (muntlig)
2. Kenneth Bo Nielsen og Einar Tjelle: Vi må snakke om kastediskriminering. – Vårt Land
3. Rapport fra smerten på Vestbredden - Mellomkirkelig råd
4. Verdens flyktningdag - Den norske kirke
5. Årsrapport Det norske menneskerettighetsfondet (Annual-Report-2024.pdf)
6. Årsrapport International Dalit Solidarity Network (vedlagt)
7. Økumeniske rapport 2024 Sjømannskirken (vedlagt)
8. Årsrapport Kirkens Nødhjelp 2024 (vedlagt)
9. Drapet på Tamima Nibras Juhar i Oslo i august (muntlig). Se også Kristen-muslimsk fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme (IRN-MKR) som er aktuell i denne sammenheng.
10. Arendalsuka (muntlig)
11. Orienteringer fra Sjømannskirken, Kirkens Nødhjelp, Bibelselskapet og Samarbeid Menighet og Misjon (muntlig)
12. Prioriteringer med slankere sekretariats struktur (muntlig)
13. Arbeid med policy om Den norske kirke i det livssyns åpne samfunn (muntlig)
14. Nikenum 1700 år – arrangementer og markeringer (muntlig)

- [Økumenisk rapport 2024 Sjømannskirken](#)
- [2024 Annual report and financial statements from NCA board of directors,](#)
- [IDSN Annual Report 2024](#)
- [Annual Report Norwegian Human Rights Fund 2024](#)

Mellomkirkelig råds vedtak

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering

Nytt fra den verdensvide kirke

19/25 Orientering fra Det lutherske verdensforbund LVF

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	19/25

Saksdokumenter:

1. Rapport fra LVFs rådsmøte, 11-16 juni 2025 i Addis Abeba v/ Kristine Sandmæl og Einar Tjelle
2. Rapport fra reise til Øst-Jerusalem og Vestbredden og COCOP-møte 25-30.5.25 U.off. v/ Einar Tjelle og Kari Alvsvåg
3. Rapport fra Evangelical Lutheran Church in Americas (ELCA's) Churchwide Assembly, Phoenix, Arizona 28.7.-2.8.2025 v Kristine Sandmæl
4. LWF Annual Report 2024 | The Lutheran World Federation

Mellomkirkelig råds vedtak

1. Mellomkirkelig råd tar saken til orientering
2. Mellomkirkelig råd merker seg oppfølgingspunktene i rapportene.

20/25 Orientering fra europeiske organisasjoner CPCE og KEK

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	20/25

Saksdokumenter:

- 20/25 [Orientering fra europeiske organisasjoner CPCE og KEK](#)
- [Rapport fra CPCEs generalforsamling 27 august - 2 sept](#)
- [Letter to members 25 07 24](#)

Mellomkirkelig råds vedtak

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

21/25 Orientering fra Norges Kristne Råd (NKR)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	21/25

Saksdokumenter:

- 21/25 [Orientering fra Norges Kristne Råd \(NKR\)](#)
- [Protokoll NKR styremøte 14.05.2025](#)

Mellomkirkelig råds vedtak

1. Mellomkirkelig råd gratulerer Anna Riksaasen-Oseko som første leder i NKR-Ungdom, og ber om en muntlig orientering på sitt neste møte.
2. Mellomkirkelig råd tar forøvrig saken til orientering.

22/25 Oppfølging av Kirkenes verdensråds sentralkomitémøte 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	22/25

Saksdokumenter:

- 22/25 [Oppfølging av Kirkenes verdensråds sentralkomitémøte 2025](#)
 - [2025-08-25 Post Central Committee Letter](#)
 - [Rapport KVs sentralkomitémøte i juni 2025](#)

Biskop Ingeborg Midttømme som også er medlem av KVs eksekutivkomité innledet saken.

Møtebehandling, momenter:

- Skaperverkets dag feires på ulike tidspunkt lokalt. 1. juni er nærmere FNs miljødag, mens mange kirker, deriblant de ortodokse søsken feirer Skaperverkets dag 1. september. På sikt kan det være en fordel å samle markeringen til et felles tidspunkt.
- Klimaendringene rammer urfolk generelt, og vårt urfolk spesielt. Samisk kirkeråd jobber med disse spørsmålene, men det kan være aktuelt å utfordre MRU til å jobbe særskilt med rettighetsspørsmål knyttet til konsekvenser av klimaendringene for samene.
- Klimarettferdighet og sosial rettferdighet kan være motstridende, og er en stor, global utfordring. MKR bør se nærmere på hvordan samhandlingen for fred, økonomisk rettferdighet og klimarettferdighet kan styrkes.
- Rapporten fra KVs sentralkomité viser at det finnes et reelt samarbeid om klimasaken, noe som er viktig, siden KV er en global organisasjon. Det er dessuten en fin kobling til Nikeajubileet, som løfter frem den treenige Gud, og dermed også Skaperen.
- Sentralkomiteen møttes i Sør-Afrika, noe som sannsynligvis bidro til hvilken ordbruk som ble valgt i uttalelser om Midtøsten (f.eks. apartheid), og at

sentralkomiteen kunne samles om uttalelser som bidrar til en justering av KVs posisjoner.

- En sterkere uttalelse om situasjonen i Ukraina ble derimot ikke vedtatt, ettersom et annet forslag kom fra Den russisk-ortodokse kirke. Dette viser at det kan være ulike dynamikker i behandlingen av ulike saker. I tillegg kommer at en rekke andre konflikter ble behandlet, slik at krigen i Ukraina fremstår som en europeisk konflikt. Rapporten får godt frem hvordan kirkene forholder seg til ulike konflikter.
- KVs forhold til Den russisk-ortodokse kirke er basert på ønsket om å finne langsiktige løsninger. Den største utfordringen for kristen enhet i dag er krig/fredsspørsmålet, som KV også må håndtere internt.
- Det er viktig å støtte opp om multilateralt samarbeid, og Den norske kirke engasjerer seg på flere måter gjennom ressurspersoner i KV.

Mellomkirkelig råds vedtak

1. MKR tar rapporten til orientering.
2. MKR ber Nemnd for gudstjenesteliv om å arbeide videre med liturgisk materiale for å markere skaperverkets dag og «Season (Feast) of creation».
3. MKR ber om at sekretariatet i samarbeid med Samisk Kirkeråd jobber videre med klimaendringer i nordområdene og særlige konsekvenser for den samiske befolkningen, for eksempel knyttet til et fellesmøte i 2026.
4. MKR ber Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) om å følge opp uttalelsen «A Kairos Moment for Just Peace».

23/25 Nytt fra religions- og livssynsdialoger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	23/25

Saksdokumenter:

- 23/25 [Nytt fra dialog- og livssyns-dialoger](#)
 - [Referat STL rådsmøte 8. april 2025](#)
 - [Referat STL rådsmøte 11. juni 2025](#)
 - [Felles rapport til MKR og Areopagos fra de Kirkelige dialogsentrene og Dialogforum Østfold](#)
 - [Årsrapport+KDO+2024](#)
 - [ECRL Statement May 2025](#)

Møtebehandling

Staten øker driftstilskuddet til Samarbeidsrådet for tro- og livssyn STL med 5 millioner, noe som sikrer arbeidet. Det er viktig at MKR peker på hele bredden av

aktører i livssynsdialogen, ikke bare nasjonalt, men også lokalt, fordi dette fungerer som beskyttelse for mange.

I European Council of Religious Leaders (ECRL) har det vært store utskiftninger og arbeidet er dårlig finansiert, men det er god vilje. Biskop Kari M Alvsvåg er valgt president. I slutten av måneden skal styret møtes i Helsinki, hvor generalsekretær i Religions for Peace, Francis Kuria, blir med. En egen side-event organiseres i forbindelse med utdeling av Nobels fredspris i Oslo i samarbeid med STL.

Tamima-markeringen i Oslo var et synlig uttrykk for betydningen av dialogarbeidet og hvor viktig det er å stå sammen når slike hendelser skjer.

Mellomkirkelig råds vedtak

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

24/25 Oppfølging av utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	24/25

Møtebehandling

Helge Kollerøs Nylenna orienterte om status og oppfølgingen av anbefalingene i rapporten

- 1) Mer kunnskap
 - Flere kurs er allerede gjennomført, og det arbeides også med en oversettelse av rapporten
- 2) Kamp mot antisemittisme og stereotypisering.
 - Det arbeides blant annet med hvordan Deportasjonsdagen kan markeres i Den norske kirke.
 - Ungdommens kirkemøte vil ha en oppfølgingssak om temaet, der antisemittisme og rasisme vil være tyngdepunkt i saken
- 3) Oppgjør med erstatningsteologi, karikering og usynliggjøring.
 - Utvikling av ressursmateriale til hjelp for kirkelig ansatte, f.eks hvordan man kan nærme seg vanskelige tekster
- 4) Teologisk nytenkning.
 - Teologisk nemnd har satt i gang arbeid med dette, blant annet knyttet til begrepet «annengjøring»
- 5) Mer dialog.
 - Samtaler pågår både mellom representanter for Det mosaiske trossamfunn og Den norske kirke og gjennom møteplasser i STL

Til tross for reduserte ressurser i administrasjonen, har rapporten vært prioritert og fulgt godt opp. Oppfølgingen av rapporten er en prosess, særlig knyttet til økt kunnskap og bevissthet. Slikt tar tid.

Krigen på Gaza og Den norske kirkes engasjement er ikke det primære i rapporten, men preger dialogen. Generalsekretær orienterte noe om dette.

Andre momenter fra samtalen:

- Dialogen er preget av situasjonen på Gaza, men rapporten hjelper oss også til å snakke om andre ting og utvide samhandlingen
- Rapporten er den største Bispemøtet og MKR har fått laget, og Den norske kirke er tungt forpliktet av denne.
- Ressursmaterialet kan brukes inn mot vanskelige tekster, deriblant tekster om landløfter

Mellomkirkelig råds vedtak

Mellomkirkelig råd takker for orienteringen om oppfølging av utredningen *Den norske kirke i møte med jødedom og jøder* og er tilfreds med det viktige arbeidet som har vært gjort så langt.

25/25 Krigen, dilemmaene og kirkelig fredsarbeid

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	25/25

Møtebehandling

Tuva Krogh Widskjold, som er KISP-medlem og leder i paraply-organisasjonen ICAN-Norge holdt en innledning med følgende tema:

- Hva er atomvåpen og hvordan fungerer de?
- Hvem har atomvåpen?
- Atomvåpen og internasjonal lov
- Den norske debatten

Momenter fra samtalen:

- Viktig å spre informasjon om hvordan atomvåpen faktisk fungerer
- Internasjonal lov vannes ut. Økt bruk av miner, atomtrusler, folkerettsbrudd i krigføringen
- Skal kunne være mot atomvåpen, uten å være mot NATO
- Ønsker å ha et seminar e.l i forbindelse med neste møte i Mellomkirkelig råd. Seminaret kan være del av prosessen med å formulere hva vi som kirke står for.
- Hva er kirkens «fredsstemme»? Kan bidra med både teologiske, etiske og folkerettslige perspektiver.

- I all hovedsak positive reaksjoner knyttet til «klokking for Gaza». Verdsatt ikke minst i vår palestinske søsterkirke ELCJHL som også deltok.
- Samtidig et ansvar for å sørge for at andre konflikter ikke blir glemt. Dette har vært adressert i samtaler og kronikk. Noen menigheter har fortsatt med faste tidspunkter for fredsbønner

Mellomkirkelig råds vedtak

1. Mellomkirkelig råd takker Tuva Krogh Widskjold (KISP og ICAN-Norge) for innledningen om «atomvåpentrusselfen 80 år etter».
2. Atomvåpen har en fatal humanitær konsekvens og bør arbeides videre med i forbindelse med MKRs novembermøte. Administrasjonen og Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) bes om å inkludere dette temaet i en uttalelse/tekst om kirkens fredsstemme. Et åpent seminar som tematiserer hva kirken står for, kan være del av prosessen.

26/25 Klima og natur - hva nå?

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	26/25

Saksdokumenter:

- 26/25 [Klima og natur - hva nå?](#)
 - [kr 20_25 sluttrapport for handlingsplanen mer himmel på en truet jord](#)
 - [Rapport fra konferanse i Assisi AJL](#)
 - [PRO 05 Ecumenical Decade of Climate Justice Action](#)
 - [Assisi 2025 conference - Summary](#)
 - [kr 20_25 sluttrapport for handlingsplanen mer himmel på en truet jord](#)

Møtebehandling

Momenter fra samtalen:

- Viktig at vi kobler oss på KVs «Ecumenical Decade for Climate Justice Action». En uttalelse kan være viktig, men dette er langsiktige og store spørsmål som må prioriteres over lengre tid. Tiåret handler om klima og rettferdighet, og oppfordrer til handling. Hva kan vi gjøre i Norge? Og hvordan kan vi best spille inn anliggende i våre internasjonale sammenhenger?
- Lokalt engasjement og *grønn kirke* bør tenkes inn i det videre arbeidet.
- SMM-organisasjonene kan bidra med erfaring fra arbeid i land som lever med konsekvenser av klimaendringene.
- MRU kan særlig bidra med rettighetsaspektet, der hvor stater har en plikt til å beskytte mennesker mot klimaendringer.

- KNs engasjement for trosbasert klimahandling inkluderer samarbeid med muslimske ledere. Klimafinansieringen og advocacy-arbeidet kobles særlig til arbeidet for tilgang til rent vann, hindre smitte og fremme helse og fred.
- KV's tiår handler også om å lytte til urfolks stemme. Dette gir en mulighet til å følge opp sannhet og forsoning, men vil også berøre konflikter mellom klimahensyn og urfolks rettigheter
- Fra kirkelig hold er det viktig å løfte frem omvendelses-/forvandlingsperspektivet.
- En god mulighet er å knytte arbeidet for bærekraftsmålene opp 1000-årsjubileet i 2030. En ide kan være å invitere *Håpets katedral* ved operaen i Oslo i 2030? Løynefallende og skaper engasjement. Håpets katedral er det eneste norske eksempelet på FN Miljøs liste over interreligiøse hellige hus.
- Denne saken om klima og miljø knytter an til vedtak i sak 22/25, Oppfølging av KV's sentralkomitémøte.

Mellomkirkelig råds vedtak

1. Kirkenes verdensråd har med sitt tiår «Ecumenical Decade for Climate Justice Action» stadfestet at klimakrisen og klimarettferdighet bør være blant sakene som står høyest på kirkenes dagsorden det neste tiåret. Mellomkirkelig råd vil at Den norske kirke knytter an til dette tiåret og prioriterer temaene på alle nivåer i kirken
2. Mellomkirkelig råd ber administrasjonen og utvalg ta med innspillene fra samtalen i videre arbeid. Det ble særlig lagt vekt på mulighetene som ligger i å inkludere klima og rettferdighet som perspektiv fram mot 2030.

27/25 Møtedatoer MKR 2026

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	27/25

Mellomkirkelig råds vedtak

Mellomkirkelig råd vedtar følgende møtedatoer for 2026:

1. Tirsdag 24.2 (digitalt)
2. Mandag 14. – tirsdag 15.september.

Sted blir bekreftet siden, men mulig på Snåsa, Trøndelag (fellesmøte med Samisk kirkeråd 15.9)

3. Tirsdag 17.11. i Oslo

28/25 Samarbeidsavtale med NMS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Mellomkirkelig råd 2024-2028	11.09.2025	28/25

Saksdokumenter:

- 28/25 [Samarbeidsavtale med NMS](#)
- [Samarbeidsavtale Den norske kirke og NMS august 2025](#)

Møtebehandling

Generalsekretær i NMS Helge Gaard innledet saken.

I NMS' grunnlagsparagraf står det at organisasjonen er en organisasjon innenfor Den norske kirke. Utdannelse og vigsling til kirkelig tjeneste følger Dnks regler. Frivillige, foreninger og grupper har ofte blitt registrert inn i menighetenes årsrapporter. NMS ønsker å speile dette gjennom en formell avtale. NMSU ønsker også å styrke forholdet til kirkelige organer.

NMS har de fleste av menighetens misjonsavtaler gjennom SMM-samarbeidet. Sjømannskirken har en lignende formell avtale med DNK, som er et nyttig verktøy i samarbeidet.

Mellomkirkelig råds vedtak

1. Mellomkirkelig råd støtter en slik formalisert avtale mellom NMS og Kirkerådet.
2. Mellomkirkelig råd har følgende innspill til avtalen:
 - * Den norske kirkes motto, «Mer himmel på jord», kan gjerne tas inn i avtalen som et uttrykk for en felles visjon om det å være kirke, og som en visjon for felles samarbeid i den verdensvide kirke.

Eventuelt